

H O R V A T I Ć

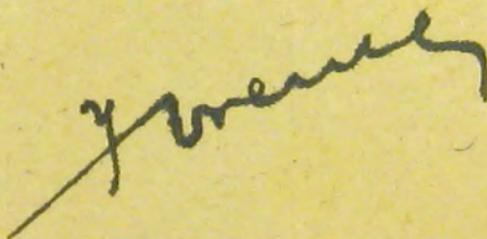
Ilustrirani

BILINAR

STJEPAN HORVATIĆ

ILUSTRIRANI
BILINAR

Priručnik za određivanje
porodica i rodova višega bilja

IZDANJE „ŠKOLSKE KNJIGE“

S A D R Ž A J

	Strana
Predgovor	5
Uvodne napomene i objašnjenja	7
I. Osnovni pojmovi o gradi biljnoga tijela	7
A. Korijen	7
B. Izdanak	8
II. Sabiranje bilja i uređivanje herbarija	28
III. Najvažnija pomoćna sredstva za određivanje bilja	31
Ključevi za određivanje stablašica	33
I. Pregled viših skupina stablašica	33
II. Ključ za određivanje viših skupina stablašica	40
III. Ključevi za određivanje paratnjača i sjemenjača	52
A. Papratnjače (<i>Pteridophyta</i>)	52
1. Pregled razreda i porodica	52
2. Razdioba porodica u rodove	56
B. Sjemenjače ili cvjetnice (<i>Spermatophyta</i>)	72
Razred Golosjemenjače (<i>Gymnospermae</i>)	72
1. Pregled rodova i porodica	74
2. Razdioba porodica u rodove	76
Razred Kritosjemenjače (<i>Angiospermae</i>)	88
Dvosupnice (<i>Dicotyledones</i>)	90
1. Pregled porodica	90
2. Razdioba porodica u rodove	147
Jednosupnice (<i>Monocotyledones</i>)	569
1. Pregled porodica	570
2. Razdioba porodica u rodove	575
Popis priručnika i florističkih djela	697
Kazalo narodnih imena	699
Kazalo naučnih (latinskih) imena	736

PREDGOVOR

Pobuda za sastavljanje ovog priručnika potekla je u prvom redu od nastavnika naših srednjih škola, koji su bilo izravno bilo preko naših prosvjetnih vlasti vrlo često isticali potrebu da se izda prikidan priručnik za određivanje porodica i rodova višega bilja na osnovi narodnih nazivlja. Knjiga je, prema tome, namijenjena u prvom redu potrebama naših srednjih škola, ali će isto tako korisno moći poslužiti također studentima svih fakulteta i viših škola, na kojima se predaje botanika, kao i svim stručnjacima, koji nisu botaničari, a dolaze u svojoj praksi češće u dodir s botanikom (na pr. šumari, agronomi i dr.), a i svakom početniku u određivanju bilja. Priručnik je, dakle, namijenjen u prvom redu početnicima, pa je prema tome i sastavljen tako, da njime određivanje bilja bude što više olakšano. U tu svrhu dodani su tekstu mnogobrojni crteži, koji će početniku poslužiti ponekad bolje nego i najširi opisi. Zbog toga je priručnik i izdan pod naslovom »Ilustrirani bilinar«. Tim se naslovom želi među ostalim obnoviti odnosno oteti zaboravi naslov našeg starog »Bilinara«, što su ga Schlosser i Vukotinović potporom Jugoslavenske akademije izdali već godine 1876., a koji je sve do nedavno predstavljao zapravo jedini priručnik za određivanje bilja na hrvatskom jeziku.

Kako je i u samom podnaslovu priručnika istaknuto, mogu se pomoći njega određivati samo poro-

dice i rodovi višega bilja, dok se za određivanje vrsta (izuzevši rodove, kojima pripada samo po jedna vrsta) kao i ostalih nižih sistematskih jedinica moraju upotrebiti razni drugi priručnici i floristička djela, od kojih je jedan dio naveden na kraju ove knjige. U knjizi su uzeti u obzir u prvom redu svi rodovi, koji pripadaju flori naše zemlje, a od stranih rodova samo oni, koji se u našoj zemlji razmjerno najčešće kultiviraju.

Kod primjene narodnih nazivlja biljaka, kojom se želi udovoljiti u prvom redu potrebama naše škole, dana je u svakom slučaju prednost onim imenima, koja se mogu smatrati već više ili manje uvriježenima u našoj botaničkoj literaturi. No pored toga primijenjena su ovdje mnoga narodna imena po prvi put. To su dijelom nazivi, koji su prenešeni izravno iz naroda, a dijelom imena, koja su zbog nedostatka narodnih naziva morala biti posebno stvorena. Narodnim je nazivima dodano, razumije se, svuda i naučno (latinsko) ime dotične biljne svojte.

Sve crteže u knjizi izradila je po mojim uputama stud. biologije Ljerk a Gospodarić, pa joj za uloženi trud i na ovome mjestu najljepše zahvaljujem. Isto tako smatram svojom dužnošću zahvaliti se na kladnom poduzeću »Školska knjiga« za sav trud, koji je uložilo u opremu ovog priručnika.